

י"ט אייר, תשע"ז
15 מאי, 2017

לכבוד

עו"ד דינה זילבר

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי - מנהלי)

משרד המשפטים

- בפקס: 02-6467001-

שלום וברכה,

הנדון: פניות שרת התרבות לרשויות מקומיות בנוגע לאירועי תרבות

סימוכין: מכתבך לעוה"ד דן יקר מיום 11.5.17

1. הגיע לידינו מכתבך שבסימוכין, שניתן במענה לפניית עוה"ד דן יקר מהאגודה לזכויות האזרח, בנוגע לפניות שרת התקשורת, חה"כ מירי רגב, לרשויות מקומיות בבקשה למנוע מימון של פעילויות תרבות שונות בשים לב לתוכן האירועים והמשתתפים בהן.
2. במכתבך שבסימוכין הינך מותחת ביקורת על שרת התרבות, וטוענת כי פעולותיה "אינן לגיטימיות" בשל "האפקט המצנן על חופש הביטוי בתחום האומנות והתרבות בו קיימת חשיבות מיוחדת לשימורו של מרחב חופשי", כדברך.
3. בכנות נאמר כי נדהמנו מתוכן הדברים שנכתבו על ידך, העומדים בניגוד להוראות תקנון שירות המדינה ובניגוד חריף לאופן בו התנהלת את במקרים דומים בעבר.
4. תקנון שירות המדינה, בתקנה 42.537 קובע כי:
(א) **אסור על העובדים המנויים בפסקה 42.321 לבקר את הממשלה ומשרדיה ובכלל זה מדיניותם במסיבת עיתונאים, בריאיון, בנאום פומבי, בשידור, בעיתון או בספר"**
(ג) **אסור על עובדים באיזו דרגה שהיא לבקר, בצורה מעליבה או פוגעת, את הממשלה המכהנת באותה עת ומשרדיה, ו/או כל ממשלה שכהנה בעבר ו/או מדיניות קודמת של משרדי הממשלה.**
5. פרסום במכתב שהופץ לכלל אמצעי התקשורת כי מעשיה של השרה "בלתי לגיטימיים" מהווה עבירה מפורשת על הוראות התקשי"ר, בהיותו בגדר ביקורת פומבית על משרד ממשלתי, ובאופן הפוגע בו את מתייחסת לשרת התרבות.
6. אולם מעבר לבעיות העולות מעצם התבטאותך, כעובדת ציבור בכירה, כנגד פעולותיה של שרה נבחרת, הרי שתוכן דבריך בדבר ה"אפקט המצנן" על חופש הביטוי שייתכן וישנו בפעולותיה של השרה, הינו תמוה מאד ומעורר פליאה לאור פעולותיך את לפגיעה בחופש הביטוי התרבותי של ציבורים שלמים בישראל.

7. כך למשל, בחודש מאי 2016 פנית ליו"ר הות"ת ולמועצה להשכלה ע"מ שיתערבו (בניגוד לחוק) למנוע אירוע טקס יום השואה שתוכנן להיערך באוניברסיטת בר אילן. בהמשך פנית ביום 26.9.16 לעיריית תל אביב-יפו בדרישה שתמנע קיומו של **אירוע תרבות פרטי** שנערך בתחומי העיר, זאת אך ורק בשל אופיים ותוכנם של אותם אירועים.
8. ונזכיר, כי כבר במועד פרסומן של פניותיך הקודמות התרענו כי הינך פועלת בחוסר סמכות, בניגוד לדין, ובאופן שיש בו בכדי לפגוע בחופש האקדמי והתרבותי, ותוך יצירת מראית עין כי את פועלת בתחום סמכויותיך כעובדת מדינה בכירה, באופן העלול ליצור אפקט מצנן.
9. הנה כי כן, כאשר נערכה פנייה התואמת את ערכיך ואת תפיסת עולמך, על ידי עובדת מדינה שחלים עליה כללים מחמירים בדבר הבעת עמדה פוליטית, לא ראית בכך כל בעיה. זאת על אף שאין כל חוק במדינת ישראל המחייב מארגני אירוע פרטי לכלול שירת נשים.
10. כידוע, ביטוי כפוי מהווה אף הוא פגיעה בחופש הביטוי וסיטואציה בה מארגני אירוע פרטי, או אפילו במימון או במיקום ציבורי, חוששים כי אם לא יקלעו בתוכנית האומנותית לטעמה הערכי של פקידה במשרד המשפטים, הם צפויים לנחת לשונה, אינה מאפיינת משטרים דמוקרטיים.
11. והנה זה פלא, לא חלפו מספר חודשים והנה את פונה, כעובדת ציבור, ומבקשת לערער על הגליטימיות של שרה, נבחרת ציבור, לבקש מידע על הנעשה במשרדה, ומהבעת עמדה לפיה לא ייתן מימון לפעילויות הנוגדות את החוק במדינת ישראל, בטענה כי למעשה ישנו "אפקט מצנן".
12. לדבריך, "הגבלת אפשרות קיומם של אירועי ופעילויות תרבות על בסיס תוכנם, מובילה לפגיעה קשה בחופש הביטוי".
13. במקרה זה הבסיס החוקי לשלילת תמיכה ציבורית, מראש או בדיעבד, לסוגים מסויימים של אירועי תרבות ואמנות, כבר קיים, שכן אין לאיש זכות קנויה לקבל תמיכה, ושרת התרבות בהחלט רשאית לפעול לשינוי מבחני התמיכה שבמשרדה או להקצות עבור מבחנים מסויימים סכומי כסף נמוכים יותר, במסגרת תעדוף ומימוש מדיניות התרבות.
14. בנוסף, כל מוסד מקבל תמיכה מתחייב לא להשתמש בה בצורה בלתי חוקית, ומשרד התרבות רשאי, ואף מחויב, במסגרת חובתו לשמור על כספי הציבור, לוודא ולברר שלא נעשים בכספי הציבור שימושים בניגוד לחוק, לנוהל התמיכות ולמבחני התמיכה הספיציפיים.
15. כל זאת, לפני החוק הספיציפי המתיר לשר האוצר לקנוס מוסד נתמך ולשלול ממנו תמיכה אם המוסד ביצע פעולות מסוימות, אותו ציינת במכתב. גם בירור על פי חוק זה יכול להתבצע על ידי המשרד התומך, ועל ידי שרת התרבות, לצורך העברת תוצאות הברור לשר האוצר כדי שיעשה שימוש בסמכותו.

16. מכל האמור לעיל עולה סיטואציה מוזרה ביותר, ומאחר ואנו עוסקים בתחום התרבות, נחלק זאת למערכות:
17. מערכה ראשונה: עובדת מדינה בכירה, שהמחוקק, כדי לייצר אמון בשירות מדינה א-פוליטי וא-מפלגתי, אסר עליה להביע עמדות פוליטיות בפומבי או לבקר את הממשלה ומדיניותה בפומבי, מרשה לעצמה לשלוח ללא סמכות מכתבים לרשויות השונות, בהם היא דורשת מהם שיעצרו אירועי תרבות מסוימים על בסיס תוכנם.
18. מערכה שנייה: שרת תרבות, בתוקף תפקידה, מבקשת לברר האם כספי התמיכה של משרדה משמשים למטרות לא חוקיות או לא למטרה שלשמה הם ניתנו.
19. מערכה שלישית: אותה עובדת מדינה מהמערכה הראשונה, נוזפת בפומבי בשרת התרבות מהמערכה השנייה, וטוענת שהתבטאויותיה של נבחרת ציבור במדינה דמוקרטית, אינן לגיטימיות.
20. אנו מקווים שהמערכה הרביעית תכלול הכרה של עובדת המדינה בגבולות סמכויותיה ותפקידה, שאינם כוללים ביקורת על התבטאויותיהם של נבחרת ציבור ואינם כוללים את תפקיד קומיסרית שירת הנשים של מדינת ישראל.
21. ככל שהתסריט לא יכלול זאת, אנו מקווים שנבחרת הציבור והממונים על אותה עובדת ציבור, יתנו את דעתם על החור הלא צפוי בעלילה, ויפעלו להשלמת הפער.

בכבוד רב ובברכה,

שמחה רוטמן, עו"ד
התנועה למשילות ודמוקרטיה

העתק:

שרת התרבות, הגב' מירי רגב.
שרת המשפטים, הגב' איילת שקד.
היועץ המשפטי לממשלה, מר אביחי מנדלבליט.
גב' הדס פרבר, יועמ"ש במשרד התרבות והספורט.

